

Népfronttanácskozás Kaposvárott

A puszták jelene és holnapja

„Ha mindjárt nem is javulnak meg az életkörülményeink, de az a tudat is már jólesik, hogy rólunk sem feledkeztek el, törődnek velünk” — mondta az egyik felszólaló a Somogy megyei puszták helyzetéről a napokban megtartott kaposvári tanácskozáson. A Hazafias Népfront megyei bizottsága és a megyei tanács rendezésében került sor erre az ankétára, amely — mint Varga. Károly megyei népfőtitkár is hangsúlyozta megnyitójában — a párt XI. kongresszusának határozatahoz kapcsolódik. A nagy jelentőségű dokumentumban olvasható: „Tovább kell javítani a külterületen élő lakosság helyzetét.” A tanácskozáson megjelent és felszólalt S. Hegedűs László, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára is.

Ahhoz, hogy a népesség, a lakosság valamelyik rétegének az életkörülményein változtatni lehessen, előbb alapos elemzést kell tenni jelenlegi helyzetéről, gondjait, örömeit és kívánságait. Ezt végezte el Döhm József megyei tanácselnök vitaindító előadásában, amelynek minden állítását tények, adatok, példák támasztották alá. A somogyi tanácskozáson indokolta a következő adat is: amíg országosan a lakosság 8,3 százaléka él külterületeken, addig ebben a megyében 9,6 százaléka. A puszták és a majorok léte — mint a hajdani nagybirtokok következménye — az ország egyetlen más tájára sem jellemző annyi, mint Somogyra. Mai lakóik az egykori cselédek, summások, napszámások, illetve azok leszármazottai, akik jelenleg többségükben termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban dolgoznak.

Lelassult az elvándorlás

A vitaindító egyik fő következtetése volt, hogy nem olyan maradványok ezek a puszták, majorok, szőlőhegyi települések, amelyekkel egy-két éven belül már nem kell számolni, mert megszűnnek, elszorvadnak. A korábbi évtizedekhez képest a külterületi településekről az elvándorlás üteme lelassult — évi 5 százalékról 3 százalékra —, a nagyobb pusztákban, majorokban pedig lényegében stagnál a lakosság száma. Ez utóbbit tény nagymértékben magyarázzák a következő számok: Somogyban a 870 külterületi település között — ebbe beletartoznak a szörványtelepülések, a cigánytelepek is — 88 olyan pusztát találhatók, ahol a lakosság száma meghaladja a százat, 19 pusztában népessége pedig 200–300 között mozog. Ezek lényegében már kisközségnek tekinthetők. Az ilyen pusztákban élő helyzet a legjobb, van villanyuk, vegyesboltjuk, néhol iskola és orvosi rendelő is. A régi cselédházakat többségében lebontották, vagy gazdasági célokat szolgálnak. Az itt élők kényelmes, egészséges házakat építettek maguknak. A szőlőhegyeken és a szörványtelepüléseken élők helyzete sokkal rosszabb, mégis van bevándorlás erre a területre, elsősorban a cigánytelepekről, mivel az ilyen lakóhelyek is magasabb szintet jelentenek a putrikhoz képest. Ezek a külterületeken egy-egy ház ma 3–10 000 forintért vásárolható meg.

Rádió sincs mindenhol

A felmérésekből kiderül, hogy a pusztákban, szörványtelepüléseken élők a gazdaságok nélkülözhetetlen munkaeszközei. Az itt lakók 19 százaléka dolgozik az iparban, ami szintén figyelemre méltó tény. A háztáji termelt terményeikről sem mondhat le még ma a népgazdaság. A Sifók mellett Török pusztáról például, ahol 96 lakóház található, a lakosság évente 200–250 mázsa hízott állatot, mintegy 2000 baromfit, 40 000 liter tejet visz piacra. Az ilyen településeken található házak, eszközök is lényegében a nemzeti vagyonhoz tartoznak, amelyeket nem szabad elhárítani.

Sajátosságokat és egyben tennivalókat jeleznek a következő tények: a külterületen élő

családok létszáma nagyobb, több az eltartott, a foglalkoztatottsági arány pedig fele akora, mint a belterületen élőkénél. Az iskolai végzettség színvonal is lényegesen alacsonyabb. Az egyszobás lakások aránya igen magas, villanyhálózatba az épületek 65 százaléka van bekapcsolva, és a településeken csak egyharmada rendelkezik bekötéssel. Az itt élő családok felének van rádiója, és 30 százalékuknak televíziója. Ráadásul pusztákban — mint egyik lakója felszólalásában elmondta — a legjelentősebb kistelepek közé tartozik. A puszták 69 lakásában 270 ember él, jelenleg is öt új házat építenek, s ezek már fűtőszobával, vízvezetékkel rendelkeznek. Az itteni lakások felszereltsége háztartási gépekkel nem rosszabb a városi átlagnál.

Cél az alapellátás

Ráadásul azonban nem az átlag. A kaposvári tanácskozáson éppen ezért az állt a vita középpontjában, hogyan kellene — egyáltalán lehet-e — a külterületen élők helyzetét javítani. A megyei tanácselnök álláspontja az volt: felelőtlenség lenne olyan célt kitűzni, hogy a külterületen élők ellátása mindenben megközelítse a községekben, a városokban élőkét. Az alapellátást azonban biztosítani lehet és kell is a pusztákban, a szörványtelepüléseken élők számára.

Ez nagyrészt kereskedelmi és szállítási feladatok megoldását jelenti. A különböző puszták képviselőiben a tanácskozáson felszólalók véleménye is ezt tükrözte. „A Marietta-puszták fő kívánsága, hogy a bekötött építéseknek befejezését biztosítsák, és hogy több áramot kapjunk, mert a 23 évvel ezelőtt megépített vezetékek már nem bírják a terhelést.” „Az Inke-Darvas-pusztáknak legelőbban egy orvosi rendelő kellene, egy klub, meg egy ravatalozó.” „Nekünk, Bonnya-pusztáknak az az egyik szerény kívánságunk, hogy a vegyes boltunk nyitva tartása jobban igazodjon a szabad időnkhez.” „Vitva- és Vadé-pusztán legalább 20–30-an élnék, ha a már meglévő házhelyekre ha kánnak építési engedélyt...”

Magyar–iraki gazdasági megállapodás

A magyar–iraki gazdasági együttműködési állandó vegyes bizottság május 5-től 9-ig Budapesten tartotta II. ülését. A felek a tárgyalások eredményeit zárójegyzékben rögzítették. Együttműködési jegyzőkönyvet írtak alá az 1959-ben kötött hosszú lejáratú kereskedelmi megállapodás kiegészítéséről, amely újabb intézkedéseket tartalmaz a kétoldalú árucseré-forgalom fokozása érdekében.

A jegyzőkönyvet magyar részről dr. Székér Gyula nevezett miniszter, a vegyes bizottság magyar tagozatának elnöke, iraki részről Hasszan Al-Amri, az Iraki Köztársaság legfelsőbb mezőgazdasági tanácsának alelnöke, a vegyes bizottság iraki tagozatának elnöke írta alá.

A tárgyalások során a felek kölcsönös meglepedéssel állapították meg, hogy a magyar–iraki gazdasági együttműködés évről évre dinamikus fejlődik. Gyors ütemben növekszik a kétoldalú árucseré-forgalom. A magyar kivitel az utóbbi három évben meghétszeresedett, a magyar behozatal pedig az 1971. évi 1 millió dollárról 1974-re 49 millió dollárra emelkedett.

A következő években a gazdasági együttműködés és árucseré-forgalom jelentősen szélesíthető. Különösen mezőgazdasági létesítmények, vízgazdálkodási, élelmiszeripari, járműipari, híradástechnikai, vegyipari és más ipari létesítmények szállítással a kapcsolat

A kereskedelem jelenlévő képviselői elmondták, hogy a pusztákban, szőlőhegyekben működő kis boltok mind ráfektetés, de egyiket sem szándékoznak megszüntetni, sőt fejleszteni szeretnék. Az ötven lakost meghaladó települések ma már rendelkeznek telefonnal, de a kisebbekhez is eljuttathatók a vonalak, ez a lakosság úgy, mint eddig, hazatérni is társadalmi munkával segíti a kivitelezést.

A népfőtitkár feladatai

Az érdekelt lakosság összefogásának a fontosságát S. Hegedűs László is hangsúlyozta felszólalásában. Ahol csak a tanácsra várnak, hogy megépüljön az autóbuszváró, a telefonvezeték, a rendelő, a járdák és más kisebb, a közösség számára nélkülözhetetlen létesítmény, ott csak nagyon lassan tudnak előre lépni, hiszen legtöbb helyen még a nagyközsegek ellátásában is sok a fenálló. A puszták, a majorok, illetve az aprófalvak olyan realitása életünknek, amivel számolni kell, s az itt élő emberek helyzetével való foglalkozást még jobban az országos politika szintjére kell emelni. Szükségesnek látjuk, hogy egyes megyékben, főleg a korábban lefektetett településszervezési koncepciókat felülvizsgálják, és az életképes puszták, teleknek lakóinak az igényeit, törekvéseit jobban figyelembe vegyék. Somogyban ez a munka lényegében már el is kezdődött.

A puszták, a külterületek lakóinak politikai, közéleti munkába való bevonására is nagyobb gondot kell fordítani, amivel elsősorban a népfőtitkár feladatait. Szükség van a falugyűlésekhez hasonló összejövetelekre, a rendszeresebb tanácsot fogadóórákra, s megfontolandó az a javaslat is, hogy a nagyobb pusztákban, majorokban alakítsanak népfőtitkarságokat. A bizottságok különösen hasznos munkát tudnának kifejtetni egy igen fontos területen, amelyről az egyik felszólaló így beszélt: „Kell a bolt, az egészséges ivóvíz, az út, de legalább annyira nélkülözhetetlen a pusztákban élők műveltségének emelése, látóköri szélesítése.”

Keserü Ernő

Hazaérkeztek a HNF küldöttségei

Nagy Józsefnének, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa alelnökének vezetésével szombaton hazaérkezett Prágából a HNF OT küldöttsége, amely a Csehszlovák Nemzeti Front KB meghívására részt vett a felszabadulás 30. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken.

Ugyancsak szombaton Harmati Sándornak, a HNF OT elnöksége tagjának, a Magyar Szolidaritási Bizottság elnökének vezetésével visszaérkezett Budapestre a fasiszma uralma alóli felszabadulás 30. évfordulója alkalmából rendezett berlini megemlékezésen részt vett népfőtitkarság.

A két delegációt a Ferihegyi repülőtérén dr. Trautmann Rezső, a HNF OT elnökségének tagja, a HNF budapesti bizottságának elnöke fogadta. Jelen volt dr. Václav Moravec, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság budapesti nagykövete és Georg Folk, az NDK budapesti nagykövetségének tanácsosa.

Vörös kereszt Világnap 1975

Szombat délután rendezte meg a Magyar Vörös kereszt budapesti vezetősége fővárosi központi ünnepséget, amelyet a Vörös kereszt Világnap alkalmából a Zeneakadémián tartottak. Dr. Bartha Ferenc, a Magyar Vörös kereszt budapesti vezetőségének alelnöke, a nemzetközi együttműködés szellemében méltatta a Vörös kereszt Világnap jelentőségét. Ezután Kállai Ferenc Kossuth-díjas kiváló művész mondott ünnepi köszöntőt. Ezután került sor Záborszky József és Kőrnyei Elek: Hommage à Jean-Henri Dunant — Tiszteletadás Jean-Henri Dunantnak — című kantáta ősbemutatójára. Ezt a művet a szerzők a Magyar Vörös keresztnek ajánlották fel a világnap alkalmából. Előadói Rohonyi Anikó és Vadas-Kiss László, az Állami Operaház magánénekesei, valamint az I. István Gimnázium vegyeskara volt. Karigazgató P. István Franciska, vezényelt Záborszky József.

A kantátát — fővárosi művészek közreműködésével — hangverseny követte, amelyen Erkel, Liszt, Berlioz, Kodály és Brxi művei szerepeltek. A műsort Antal Imre VII-díjas zongoraművész vezette.

A tavaszi BAV-képaució anyagának kiállítás

Szombat délelőtt nyílt meg a Csörzs utcában, a MOM Szakasits Árpád úti Művelődési Háza termeiben a BAV 36. Vészetési Képauciójának kiállítása. Tíz nappal az árverés megkezdése előtt megtekinthetik az érdeklődők az aukcióra kerülő értékes műtárgyak tárlatát.

Ez alkalommal 17 festmény szerepel az anyagban. Az aukció sztárja Szinyei Merse Pál Rokokó című, 1894-ben készült alkotása. Két másik nagy művészeti értékű kép is kerül árverésre, az egyik Derkovits Gyula: Álló akt, a másik Rippl-Rónai József: Két gyászruhás nő című műve.

Egyébként a májusi képaució 59 védettnek nyilvánított mű szerepel. Az aukció jellemzője, hogy igen szép és magas színvonalú magyar anyag gyűlt össze. A magyar festészet régebbi korszakait két mű képviseli, egy XVII. századbéli érdekes történelmi allegória Zrínyi Miklósról és egy 1780-ban készült festmény, amely a ferdőtől Eszterházy-kastélyt ábrázolja. Több alkotással szerepel a képaucióban Ábrahám Vilmos, Bernáth Aurél, Fényes Adolf, Iványi Grünwald Béla, Lotz Károly, Mednyánszky László, Nagy István, Rippl-Rónai József, Rudnay Gyula, Szinyei István, Vasváry János.

A kiállítás május 18-ig marad nyitva és délelőtt 10 óráig délután 6 óráig tekinthető meg. Az árverést ugyanott, május 20-án és 21-én délután 5 óráig tartják meg.

Május 12–22. között rendezik a jelölőgyűléseket

Az országgyűlési képviselők választását megelőző jelölőgyűléseket május 12–22. között tartják. Választókerületenként egy vagy több jelölőgyűlést szervezhet. A jelölőgyűléseket a Hazafias Népfront helyi bizottságai a lakóhelyeken, továbbá a vállalatoknál, termelőszövetkezetekben, állami gazdaságokban, hivatalokban és intézményekben, valamint a fegyveres erőknél, fegyveres testületeknél és rendészeti szerveknél hívhatják össze. Szerte az országban már megjelentek azok a hirdmények, amelyek a jelölőgyűlések helyét és idejét tartalmazzák.

A jelölés jogát a választók jelölőgyűlései gyakorolják. Egy választókerületben egy vagy több személy jelölhető. A jelöltekre javaslatot tehetnek a Hazafias Népfront szervei, a társadalmi szervezetek, az üzem, a vállalat, a termelőszövetkezet és más szerv dolgozóinak közössége, illetőleg tagsága, továbbá bármely választópolgár. Képviselőjelöltek lesznek azok,

akik a jelölőgyűlésen (jelölőgyűléseken) megjelent összes választó egyharmadának szavazatát megkapták.

Az országgyűlési képviselőjelöltrekl névsor készül, amelyet a Hazafias Népfront Országos Tanácsának elnöksége benyújt az országos választási elnökségnek, a képviselőjelötteknek a jelölés elfogadásáról szóló nyilatkozatával együtt. Ha a jelölés a törvényes követelményeknek megfelel, a képviselőjelölteket az országos választási elnökség elfogadja. A jelölés visszautasítása esetén — ha a választókerületben nincs elfogadott jelölt — három napon belül új jelölőgyűlést hív össze a Hazafias Népfront helyi bizottsága.

Az országgyűlési képviselőjelöltrekl névsorát június 5-én teszik közzé.

Ugyancsak május 12–22. között kerül sor a megválasztott helyi tanácsot választókerületekben a tanácsot alkotó időközi választását megelőző jelölőgyűlésekre.

Május 19-én kezdődik az érettségi

Szombaton az ország 530 gimnáziumának és szakközépiskolájának nappali tagozatán 49 ezer negyedikes diák fejezte be középiskolai tanulmányait, és hagyományos ballagással köszönt el az alma matertől. A virágokkal díszített osztálytermek, az elmaradhatatlan diákjelképek, az alsóbb osztályosok meglepetései tették emlékeztessé a búcsút az iskolától, a tanároktól, a diaktársaktól.

Egyhetes szünet után mind a gimnáziumokban, mind a szakközépiskolákban megkezdődnek az érettségi vizsgák. Május 19-én a magyar nyelv- és irodalom, május 20-án a matematika,

május 21–24-e között a többi tantárgy írásbeli vizsgára kerül sor. Azoknak a tanulóknak, akik olyan egyetemen, főiskolán folytatják majd tanulmányait, ahol matematikából és fizikából írásbeli felvételi vizsgát kell tenniük, május 26-án és 27-én az érettségi felvételi vizsgát egyszerre tartják.

A szóbeli érettségi vizsgák időszaka: június 9–21. A középiskolák esti tagozatán az iskolai érettségi vizsgák két héttel később kezdődnek.

Az első három osztály tanulóinak számára az utolsó tanítási nap: június 7.

Rendelet a közületi személygépkocsik kilométer-teljesítményének csökkentéséről

A Közlekedés- és Postaügyi Minisztérium a kormány tájékoztató határozatának végrehajtására korlátozza a közületi személygépkocsik éves futásteljesítményét. A rendelet értelmében a közületi személyautóik kilométer-teljesítményét a múlt évihez képest 70 százalékkal kötelesek csökkenteni. A korlátozás természetesen nem érinti a közvetlen termelői szolgáltatásokat ellátó gépjárműveket, s többek között a közművek, az egészségügyi szolgálat, a posta szolgáltató gépkocsijait.

A rendelet intézkedik arról, hogy a kilométer-teljesítmény csökkentése nem járhat a gépkocsiszemélyek keresetének csökkentésével. Gondoskodik arról is, hogy a közületek más módon ne „pótolhassák” az előírt

csökkentéssel kieső kilométereket. A személyi tulajdonban levő hivatalos célra igénybe vett vagy más vállalatoktól bérelt személygépkocsikról kifizetett díjak összege ugyanis nem lehet magasabb a tavalynál. Kivétel abban az esetben tehető, ha valamelyik közület véglegesen csökkenti személygépkocsi-állományát. Ilyenkor a hivatalos célra felhasznál magángépkocsikra fizethető összeg — leadott kocsiért — évi 30 000 kilométer teljesítmény térítési díjával emelhető.

A rendelet — amelynek közzétételét végrehajtásával évente mintegy 10 millió liter benzint takarítható meg — első ízben az 1975. évi kilométer-teljesítményekre érvényes.

Megnyílt az újvidéki mezőgazdasági vásár

Több mint 1000 jugoszláv és 520 külföldi kiállító részvételével szombaton megnyílt a 42. Újvidéki Nemzetközi Mezőgazdasági Árumintavásár — amely Európa jelentős ilyen jellegű bemutatója.

A HUNGEXPO szervezésében összesen 16 magyar termelő és külkereskedelmi vállalat állt ki Újvidéken, 840 négyzetméteres fedett és 1400 négyzetméteres szabad kiállítási területen. A legnagyobb magyar kiállító a Komplex Külkereskedelmi Vállalat. A legkorszerűbb és részben már Jugoszláviában is ismert mezőgazdasági, gyümölcs- és zöldségvonalakon kívül önálló bemutató keretében kiállítottak egy kompletten felszerelt sertésfarmot és egy borjúnevelőt is.

Maketten állították ki azt a Budapesti Mezőgazdasági Gépgyárban előállított paradijszomvonalat is, melyet Európában egyedül Magyarországon gyártanak. Az egy héten nyitva tartó vásár harmadik

napján, hétfőn, magyar nemzetit napot tartanak Újvidéken.

Fénykép a gyomorról

Parádfürdőn szombaton befejeződött a magyar gasztroenterológiai társaság 1975. évi nagygyűlése. A sürgős ellátást igénylő gyomor- és bélbetegségek diagnosztikus és terápiás problémáiról tanácskoztak. A betegség okozói között említették az indokolatlan gyógyszerfogyasztást, az alkoholt, a romboló hatását, és gyakran előidézheti a betegséget a túlzott fizikai vagy idegrendszert megterhelés. A gyógyításnál a modern technika alkalmazásának kimagasló szerepe van. Az úgynevezett szál-optikás műszer alkalmazásával az egész gyomorrendszer teljes pontossággal vizsgálható, lefényképezhető, ennek következtében a vérzés vagy sérülés helyének felismerése a legnagyobb pontossággal megtörténhet.